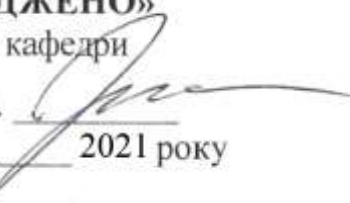

**Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»**

Кафедра охорони праці та цивільної безпеки

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
завідувач кафедри
Голінько В.І.
« 3 » червня 2021 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Основи гірничорядувальної справи»**

Галузь знань	26 Цивільна безпека 18 Виробництво та технології
Спеціальності	184 Гірництво 185 Нафтогазова інженерія 263 Цивільна безпека
Освітній рівень.....	магістр
Освітні програми	за спеціальностями 184, 185, 263
Статус	вибіркова
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Диф. залік
Термін викладання	2-й семестр, 3,4 чверть
Мова викладання	українська

Викладачі: доц. Шайхлісламова Ірина Анатоліївна

Пролонговано: на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____) «__» ____ 20__р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2021

Робоча програма навчальної дисципліни «Основи гірничорятувальної справи» для магістрів за спеціальностями 184 Гірництво, 185 Нафтогазова інженерія, 263 Цивільна безпека / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. ОПтаЦБ – Д.: НТУ «ДП», 2021. – 15с.

184 Гірництво, 185 Нафтогазова інженерія, 263 Цивільна безпека

Розробник – Шайхлісламова І.А.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти.

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ.....	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	4
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ.....	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	7
6.1 Шкали	7
6.2 Засоби та процедури.....	7
6.3 Критерії.....	9
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	12
8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ.....	12

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета дисципліни полягає в формуванні компетентностей з основ гірничорятувальної справи, реалізація яких на практиці буде сприяти профілактиці протиаварійного захисту гірничих підприємств, та підготовці фахівців до ліквідації аварій і надання допомоги робітникам захопленим аварією.

Реалізація мети вимагає наступних дисциплінарних результатів навчання та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
шифр ДРН	зміст
ДРН1	Орієнтуватися в чинній нормативно-правовій базі, що регулює діяльність гірничорятувальних служб
ДРН2	Організувати безпечне ведення рятувальних робіт у надзвичайних ситуаціях
ДРН3	Прогнозувати розвиток аварії і можливі ускладнення під час її ліквідації
ДРН4	Розпізнавати і передбачати можливі небезпеки, які можуть виникнути під час гірничорятувальних робіт, запобігати і ліквідувати їх
ДРН5	Вміти користуватися засобами захисту гірничорятувальників
ДРН6	Організовувати підготовку аварійно-рятувальних формувань та особового складу ДВГРС

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Базовими дисциплінами є дисципліни які вивчалися студентами на освітньому рівні бакалавр, що формують компетентності щодо здатності до ініціативності, відповідальності та навичок до безпечної діяльності відповідно до майбутнього профілю роботи, а також необхідного рівня індивідуального та колективного рівня безпеки у надзвичайних ситуаціях.

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		денна		вечірня		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	80	34	46	-	-	6	74
практичні	40	16	24	-	-	4	36
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	120	50	70	-	-	10	110

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	80
ЗМ 1. Правове регулювання гірничорятувальної справи в Україні		
ДРН1	1. Вступ.	8
	Предмет, структура і зміст дисципліни	
	Терміни та визначення основних понять.	
	Історія розвитку гірничорятувальної справи в Україні.	
ДРН1	2. Нормативно-правове забезпечення діяльності гірничорятувальної служби.	8
	Законодавчі акти та основні положення.	
	Нормативні акти, що регламентують діяльність ДВГРС.	
	Нагляд, контроль і звітність про діяльність аварійно-рятувальних служб.	
	Гарантії соціального захисту працівників аварійно-рятувальних служб.	
ЗМ 2. Діяльність Державної воєнізованої гірничорятувальної служби (ДВГРС) у вугільній промисловості		
ДРН2	3. Організація та управління ДВГРС у вугільній промисловості.	8
	Структура, органи управління та дислокація ДВГРС.	
	Завдання та функції рятувальників ДВГРС.	
	Права та обов'язки рятувальників ДВГРС.	
	Організаційні основи забезпечення цілодобової готовності підрозділів ДВГРС до виїзду на аварії.	
	Диспозиція виїздів на аварії і плани взаємодопомоги підрозділів ДВГРС.	
ДРН2	4. Шахтні гірничорятувальні станції.	8
	Основні положення щодо діяльності ШГС.	
	Завдання та функції ШГС.	
	Допоміжні гірничорятувальні команди, їх обов'язки.	
	Професійна підготовка членів ДГК.	
ДРН6	5. Підготовка аварійно-рятувальних формувань та особового складу ДВГРС.	8
	Порядок комплектування та підготовки особового складу ДВГРС.	
	Професійний добір та спец тренування стажистів та респіраторників (і експертиза працездатності гірничорятувальників).	
	Проходження служби в ДВГРС.	
	Професійна підготовка особового складу ДВГРС без відриву від служби.	
ЗМ 3. Протиаварійний захист гірничих підприємств		
ДРН2 ДРН4	6. Аварійна небезпека шахт.	8
	Основні види аварій.	
	Аварійність на шахтах України. Економічні та соціальні наслідки аварій.	
	Економічна оцінка аварійності.	
ДРН4	7. Прогнозування аварійної небезпеки шахт.	8

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	Способи прогнозування аварійності. Прогноз небезпеки раптових викидів. Прогноз загрози гірських ударів. Прогноз газовості і місцевих скупчень метану. Прогноз пожежонебезпеки. Прогноз вибухонебезпечності вугільного пилу. Прогноз небезпеки затоплення. Прогноз небезпеки хімічного зараження. Вплив умов розробки на аварійну небезпеку шахт. Паспортизація гірничих виробок шахт.	
ДРН2	8. План ліквідації аварій. Загальні положення. Визначення стійкості вентиляційних струменів. Вибір аварійних вентиляційних режимів. Визначення зони ураження гірничих виробок внаслідок аварії. Визначення небезпеки загазування при зміні режимів провітрювання. Визначення концентрації метану після відключення дегазації. Аналіз впливу невідповідності позицій плану фактичному положенню в шахті.	8
ДРН4	9. Виробнича і профілактична діяльність ДВГРС на гірничих підприємствах. Спрямованість виробничо-профілактичної роботи. Виконання робіт неаварійного характеру. Розгазування ізольованих виїмкових дільниць і окремих виробок.	8
ЗМ 4. Гірничорятувальне оснащення і техніка		
ДРН5	10. Гірничорятувальне оснащення і техніка Засоби індивідуального і колективного захисту гірничорятувальників. Гірничорятувальна техніка Апаратура зв'язку і контролю. Медичне забезпечення ліквідації аварій та їх наслідків на вугільних шахтах.	8
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ		40
ДРН1	Опрацювання основних положень про Державну воєнізовану гірничорятувальну службу у вугільній промисловості України.	4
ДРН1	Опрацювання вимог «Правил безпеки у вугільних шахтах» та основних положень Правил пожежної безпеки для підприємств вугільної промисловості України.	4
ДРН1 ДРН2	Вивчення обов'язків посадових осіб (респіраторник, командир відділення, командир взводу, командир загону, член добровільної гірничорятувальної команди) їх дій та правил поведінки працівників під час аварій. Опрацювання Довідника кваліфікаційних характеристик професій працівників. Випуск 5. Добувна промисловість.	4
ДРН2	Вимоги та побудова Плану ліквідації аварій (ПЛА) на шахтах	8

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	вугільної промисловості України. Порядок розробки, узгодження та вводу у дію. Складання позиції оперативної частини ПЛА шахти.	
ДРН5	Апарати для відновлення дихання (реанімації). Технічна характеристика апарата «Горноспасатель–10М», портативного автономного гірничорятувального інгалятора багаторазової дії АГС– 2М.	4
ДРН5	Вивчення конструкцій ізолюючих регенеративних респіраторів.	4
ДРН5	Вивчення апаратури і засобів гірничорятувального зв'язку і виявлення постраждалих.	4
ДРН5	Засоби протитеплого захисту гірничорятувальників.	4
ДРН5	Діагностика та надання першої допомоги потерпілим в наслідок отруєння шахтними газами при аваріях.	4
РАЗОМ		120

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок здобувачів вищої освіти різних закладів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за

вимогами НРК до 7-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	поточний контроль успішності та комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів;
		виконання завдань під час самостійної роботи		
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		виконання ККР за бажанням студента
		виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного або індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою описами кваліфікаційних рівнів НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для магістерського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 7-го кваліфікаційного рівня за НРК

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
Знання		
♦ спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи; ♦ критичне	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень; - критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межі предметних галузей	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
осмислення проблем у навчанні та /або професійній діяльності та на межі предметних галузей	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння		
- розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог; - провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - оновлювати знання; - інтегрувати знання; - провадити інноваційну діяльність; - провадити наукову діяльність	95-100
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	Рівень умінь незадовільний	<60
Комунікація		
- зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються; - використання іноземних мов у професійній діяльності	Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. Комунікаційна стратегія: - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді);	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	- правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції; - використання іноземних мов у професійній діяльності	
	Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами	90-94
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
Автономність та відповідальність		
♦ відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди; ♦ здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним	Відмінне володіння компетенціями: - використання принципів та методів організації діяльності команди; - ефективний розподіл повноважень в структурі команди; - підтримка врівноважених стосунків з членами команди (відповідальність за взаємовідносини); - стресовитривалість; - саморегуляція; - трудова активність в екстремальних ситуаціях; - високий рівень особистого ставлення до справи; - володіння всіма видами навчальної діяльності; - належний рівень фундаментальних знань; - належний рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок	95-100
	Упевнене володіння компетенціями автономності та відповідальності з незначними хибами	90-94
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано дві вимоги)	85-89

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано три вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано чотири вимоги)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано п'ять вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано шість вимог)	65-69
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (рівень фрагментарний)	60-64
	Рівень автономності та відповідальності незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання: навчальна література, лабораторне, комп'ютерне та мультимедійне обладнання кафедри охорони праці та цивільної безпеки, дистанційна платформа Moodle.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Базові

1. Голінько В.І., Смоланов С.М., Грядущий Б.А. Основи гірничорятувальної справи / В.І. Голінько, С.М. Смоланов, Б.А. Грядущий // Д.: Державний ВНЗ «НГУ», 2014. – 267 с.
2. Голинько В.И., Алексеенко С.А., И.Н. Смоланов. Аварийно-спасательные работы в шахтах: Учебное пособие. – Днепропетровск: Лира ЛТД. – 2011. – 480 с.
3. Євстратенко І.А., Ошмянський І.Б., Євстратенко Л.І. Гірничорятувальна справа на гірничорудних підприємствах – Кривий Ріг, Діоніс (ФО-П Чернявський Д.О.), 2012. – 338 с.
4. Пашковский П.С. Проветривание шахт при подземных пожарах / П.С. Пашковский, В.И. Лебедев. – Донецк: ЧП «Арпи», 2012. – 448 с.
5. Соболев Г.Г. Организация и ведение горноспасательных работ в шахтах. 3-е изд., перераб. и доп. М.: Недра, 1988. – 208 с.
6. Ликвидация аварий в угольных шахтах. Теория и практика / В.В. Радченко, С.М. Смоланов, Г.М. Алейникова и др.: Под общ. ред. Г.М. Алейникова. – К.: Техника, 1999. – 320 с.
7. Справочник горноспасателя / Ю.А. Гладков, А.И. Козлюк, Н.И. Привалов, А.Е. Ильин. – Донецк: Донбасс, 1988. – 247 с.
8. Орлов Н.В., Судиловский М.И. Пособие по горноспасательному делу. – М.: Недра, 1976. – 231 с.

Методичне забезпечення

1. Інструкція зі складання планів ліквідації аварії (до п.1.1.12 Правил

безпеки у вугільних шахтах)

2. План ліквідації аварій. Навчальний посібник до практичних занять і самостійної роботи студентів напряму підготовки 6.050301 "Гірництво". / М.В.Шибка, А.А.Литвиненко, О.С.Іщенко, Т.О.Артюшенко. – Д.: ДВНЗ «Національний гірничий університет», 2014. – 47 с.

3. Вивчення апаратів штучного дихання. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи з дисциплін за вибором студента для спеціальності 184 «Гірництво» та 263 «Цивільна безпека» / С. О Алексеєнко, М. О. Гончар, І.А. Шайхлісламова - Д.: Національний гірничий університет, 2014.- 20 с.

4. Вивчення ізолюючих регенеративних респіраторів. Методичні рекомендації до практичних занять і самостійної роботи студентів з напряму підготовки "Гірництво" / Упоряд.: С.О. Алексеєнко, В.Г. Ключков, О.С. Іщенко, В.Г. Марченко. – Д.: ДВНЗ «Національний гірничий університет», 2011. – 20 с.

5. Основи гірничорятувальної справи. Методичні рекомендації до практичного заняття та самостійної роботи на тему «Вивчення засобів протитеплого захисту гірничорятувальників» для студентів за спеціальністю 184 «Гірництво» і 263 «Цивільна безпека» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», укладачі: І.А. Шайхлісламова, Д.В. Савельєв – Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. ОПЦБ –2020 - 20 с.

6. Методичні рекомендації до практичного заняття та самостійної роботи на тему: «Вивчення апаратури і засобів гірничорятувального зв'язку і організація зв'язку з людьми, які знаходяться за завалом», для студентів спеціальностей 184 «Гірництво» та 263 «Цивільна безпека»/ Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», укладачі: І.А. Шайхлісламова, Д.В. Савельєв – Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. ОПЦБ –2020 - 18 с.

7. Основи гірничорятувальної справи. Методичні рекомендації до самостійного вивчення курсу та контрольні завдання для студентів спеціальностей 184 «Гірництво» спеціалізація «Охорона праці» та 263 «Цивільна безпека» спеціалізації «Промислова безпека та охорона праці»/ Укладачі: І.А. Шайхлісламова, С.О. Алексеєнко, В.Г. Марченко; М-во освіти і науки, Нац. гірн. ун-т. – Д. : НГУ, 2018.

Законодавча та нормативна база

1. Кодекс цивільного захисту України

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>

2. Гірничий закон України <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1127-14>

3. Закон України Про ратифікацію конвенції Міжнародної організації праці про безпеку та гігієну праці в штатах <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3021-17>

4. Закон України Про охорону праці

<http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/2694-12>

5. Закон України "Про аварійно-рятувальні служби"

6. Правила безпеки у вугільних шахтах. – К., 2010. – 398 с.

7. Правила пожежної безпеки для підприємств вугільної промисловості України. – К., 2005. – 335 с.

8. Статут Державної воєнізованої гірничорятувальної служби у вугільній промисловості з організації і ведення гірничорятувальних робіт– К., 2015.

9. Статут ДСВГРС щодо організації та проведення гірничорятувальних (аварійно-рятувальних) робіт на гірничорудних і нерудних підприємствах та інших підземних спорудах– К., 2010.

10. Положення про грошове забезпечення особового складу Державної воєнізованої гірничорятувальної служби у вугільній промисловості

11. Положення про Державну воєнізовану гірничорятувальну службу у вугільній промисловості України (ДВГРС). затверджено Наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України 19.10.2012 № 815

12. Положення про Державну спеціальну (воєнізовану) аварійно-рятувальну службу (ДСВАРС) МНС України

13. Положення про проходження служби основним особовим складом Державної воєнізованої гірничорятувальної служби у вугільній промисловості.

14. Положення про Учбово-оперативний воєнізований гірничорятувальний загін Державної воєнізованої гірничорятувальної служби у вугільній промисловості України Затверджений Наказом Міністерства енергетики та вугільної промисловості України 03.10.2011 № 564

15. Положення про перевірку оперативно-технічної готовності і виробничо-профілактичної діяльності підрозділів ДВГРС затверджено Наказ Міністерства палива та енергетики України 22.01.2002 №25

16. Положення про п-ий воєнізований гірничорятувальний загін.

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Основи гірничорятувальної справи» для магістрів
за спеціальностями 184 Гірництво, 185 Нафтогазова інженерія,
263 Цивільна безпека

Розробник:
Шайхліслова Ірина Анатоліївна